
Nuestra Señora de las Maravillas

Autor:

Data de publicació: 03-08-2022

Després de 350 anys, el mar renuncia a les joies perdudes del naufragi espanyol

Els arqueòlegs marins atordits per un amagatall impagable s'amaguen durant molt de temps sota les aigües infestades de taurons de les Bahames

Or, joies i monedes del rastre de runa de les Maravillas. Fotografia: Brendan Chavez

Dalya Alberge

Dg 31 Jul 2022 10.00 BST

Era un galió espanyol carregat de tresors tan sumptuosos que el seu enfonsament a les Bahames el 1656 va provocar repetits intents de salvament durant els següents 350 anys. Així, quan recentment es va llançar una altra expedició, pocs pensaven que podia quedar-hi res, però els penjolls exquisits incrustats de joies i les cadenes d'or es troben entre troballes espectaculars que ara s'han recuperat, després d'haver quedat intactes al fons marí durant centenars d'anys.

La Nuestra Señora de las Maravillas va baixar pel costat occidental de la Petita Riba de la Bahama, a més de 70 km mar endins, però els tresors recentment descoberts es van trobar a través d'un vast sender de runa que abasta més de 13 km.

Allen Exploration, amb arqueòlegs i bussejadors marins bahamians i nord-americans, va ser autoritzat pel govern bahamià per explorar científicament les Maravillas i es compromet a mostrar les troballes en un nou museu a les Bahames.

Una elaborada cadena de filigranes d'or, amb motius de roseta, es troba entre els tresors que suggereixen que alguns dels descobriments van ser destinats a aristòcrates rics, si no a la reialesa. Un penjoll d'or que porta la Creu de Santiago (Sant Jaume) i una pedra de bezoar indi, llavors valorada a Europa per les seves propietats curatives, té forma de petxina de vieira, símbol reconegut pels pelegrins que es dirigeixen a Santiago de Compostel·la a Galícia. Es troba entre les troballes vinculades a la sagrada Orde de Santiago, orde militar-religiós de cavallers, que protegien els pelegrins i eren actius en el comerç marítim espanyol.

Un altre penjoll presenta una Creu de Sant Jaume-Santiago d'or sobre una maragda gran, verda i ovalada emmarcada per una dotzena de maragdes quadrades, potser simbolitzant els 12 apòstols.

Agrupacions de maragdes i ametistes extretes a Colòmbia i ara recuperades ofereixen proves de tràfic de contraban, ja que no estaven registrades al manifest.

El doctor Sean Kingsley, arqueòleg marí anglès i editor de la revista Wreckwatch, que presentarà les troballes en un proper número, va dir a l'Observador que aquestes "meravelles" són particularment dramàtiques, ja que es trobaven enmig del no-res, sota una sorra densa. "Es tracta d'una cirurgia arqueològica exitosa de forats clau", ha dit.

Les Maravillas, que porten el nom d'una "miraculosa" escultura del segle 13 de la Mare de Déu en un convent de Madrid, formaven part d'una flota. Es dirigia a Espanya des de l'Havana amb tresors de les Amèriques, tant enviaments reials com privats, així com contraban i una luxosa càrrega rescatada d'un altre galió espanyol naufragat a l'Equador.

Representació artística de la Nuestra Señora de las Maravillas, construïda el 1647. Fotografia: ©Exploració d'Allen
Però al voltant de la mitjanit del 4 de gener de 1656, es va enfonsar, després d'un error de navegació en allunyar-se de les aigües poc profundes. Col·lisionant amb el seu vaixell insígnia de la flota, va colpejar un escull i només van sobreviure 45 de 650 persones a bord. Molts van ser menjats pels taurons.

Allen Exploration va ser fundada per Carl Allen, que va desenvolupar un exitós negoci de plàstics abans de retirar-se aviat, convertint-se en filantrop i explorador amb dues passions: les Bahames i el seu passat enfonsat.

"Quan vam aixecar la maragda ovalada i el penjoll d'or, la meua respiració em va agafar a la gola", va dir. "Sento una connexió més gran amb les troballes quotidianes que amb les monedes i les joies, però aquests Santiago troben pont entre els dos mons. El penjoll em fascina quan el sostinc i penso en la seva història. Com van sobreviure aquests diminuts penjolls en aquestes dures aigües, i com vam aconseguir trobar-los, és el miracle de les Maravillas."

Va afegir: "El naufragi del galió va tenir una història dura, fortament salvada per expedicions espanyoles, angleses, franceses, holandeses, bahamianes i nord-americanes als segles 17 i 18, i destrossada pels salvors des de la dècada de 1970 fins a principis de la dècada de 1990. Alguns diuen que les restes eren terra a pols. Utilitzant tecnologia moderna i ciència dura, ara estem seguint un llarg i sinuós rastre de restes de troballes".

Una cadena de filigranes daurades de les Maravillas. Fotografia: Nathaniel Harrington
Estava convençut que no tot el vaixell va ser destruït i va reunir un equip i vaixells per buscar la popa perduda, que es creu que es va trencar i es va desviar. Però va voler estudiar arqueològicament el naufragi, a diferència dels seus

predecessors, que no van publicar cap ciència i que simplement van vendre troballes.

El seu equip està utilitzant la ciència d'avantguarda per esbrinar com les Maravillas van ser destrossades i després escampades per segles d'huracans.

L'expedició també està recollint dades sobre la salut dels esculls, la geologia dels fons marins i la contaminació per plàstics per entendre com interactuen l'arqueologia i el medi marí.

El cap de marbre d'Hèrcules es va retirar del lloc de naufragi romà a Grècia

Llegir més

"El fons marí és estèril", va dir Allen. "El corall colorit que els bussejadors recordaven dels anys 70 ha desaparegut, enverinat per l'acidificació dels oceans i ofegat per metres de sorra canviant. És dolorosament trist. Encara estirats en aquells esculls grisos morts, però, són troballes brillants".

L'equip ha gravat llast de pedra, fixacions de ferro que un dia mantenien el casc juntes i anells i passadors de ferro de l'aparell. També s'han trobat evidències de menjar a bord del vaixell, des de pots d'olivera fins a plats xinesos i mexicans, i objectes personals, com ara una espasa de plata del soldat i un anell de perles.

Totes les restes en aigües bahamianes són propietat del govern de les Bahames i Allen Exploration manté les troballes juntes patrocinant el Museu Marítim de les Bahames, que s'inaugura el 8 d'agost a Freeport.